
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ללמד את ישראל מעבר לים - 34246

תאריך עדכון אחרון 18-08-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2023

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר עדי שרצר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: adi.sherzer@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

החינוך להיכרות והזדהות עם ישראל (שידוע בכינוי Education Israel) הוא אבן יסוד של החינוך היהודי הפורמאלי והלא-פורמאלי בתפוצות. ראשיתו בניסיון הציוני לקבע את ישראל כמרכז לאומי וזהותי, המשכו בבלבול בין זהות יהודית לזהות ישראלית, והחל משנות השמונים הוא מוליד גם מתחים רבים על רקע התרחבות הפערים החברתיים, תרבותיים ודתיים שבין ישראל לתפוצות. קורס זה מחולק לשני חלקים - בחלקו הראשון נכיר באופן בסיסי מאפיינים של החברה היהודית-אמריקנית בדגש על מקומה של ישראל באתוס החינוכי; בחלקו השני נתמקד בשלושה מקרי בוחן: מקומה של ישראל בתי-ספר יהודיים יומיים (Schools Day Hebrew), תכניות חינוכיות קצרות-טווח של ביקור בישראל (בראשן תגלית), ומקומה של ישראל בקמפוסים האמריקניים בדגש על הצמיחה של לימודי ישראל (Studies Israel) כתחום דעת אקדמי. הלימוד של כל אחד ממקרי הבוחן יתבסס על שילוב בין קריאה מקדימה של מחקרים בתחום לריאיון שנקיים עם איש שטח שישפוך אור על השדה בו הוא פועל.

מטרות הקורס:

- (1) להכיר את מקומה של ישראל במערכת החינוך היהודית-אמריקנית.
- (2) לנתח היבט מרכזי של יחסי ישראל-תפוצות בשבעת העשורים האחרונים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- (1) לנתח את דימויה של ישראל בשלושה זירות חינוכיות מרכזיות: בתי-ספר יומיים, תכניות תיירות חינוכית והמרכזים ללימודי ישראל באוניברסיטאות האמריקניות.
- (2) לבצע למידה אינטגרטיבית המשלבת בין ראיונות עם אנשי שטח לקריאת חומר עיוני.

דרישות נוכחות (%):

85

שיטת ההוראה בקורס: קריאה מראש של מאמרים ומקורות, דיון בכיתה וביצוע ראיונות משותפים (יתכן וחלק מהראיונות יתקיימו בזום).

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- שיעור 1+2 - יהדות ישראלית ויהדות אמריקנית: שני מרכזים יהודיים, שתי זהויות יהודיות, בעקבות מחקרי PEW
- שיעור 3 - מבנה ובעיות היסוד של מערכת החינוך היהודית-אמריקנית
- שיעור 4 - ישראל ויהודי אמריקה: ההיבט החינוכי
- שיעור 5 - תרבות ישראלית ותרבות יהודית באמריקה

שיעור 6+7 - חינוך יהודי ו-Education Israel
שיעור 8+9 - ישראל בנושא לימוד בבתי-ספר יהודיים
שיעור 10+11 - "תגלית" ותיירות חינוכית לישראל
שיעור 12+13 - ישראל בקמפוס - בין תועמלנות לשדה אקדמי
שיעור 14 - סיכום

חומר חובה לקריאה:

[חומר הקריאה יכלול חלקים מהרשימה הבאה]

שיעור 1+2 - יהדות ישראלית ויהדות אמריקנית: שני מרכזים יהודיים, שתי זהויות יהודיות, בעקבות מחקרי PEW

מדם פרידמן עופר, "הקהילה היהודית בארצות-הברית: היכרות", בתוך: אסף אוריון ושחר עילם, יהודי ארצות הברית והביטחון הלאומי של ישראל, תל-אביב: המכון למחקרי ביטחון לאומי (2018), 45-63. רוזנר שמואל ופוקס קמיל, "יהודים או יהודים", בתוך: #יהדות ישראלית: דיוקן של מהפכה תרבותית, חבל מודיעין: דביר (2018), 171-186.

Nortey Justin, "U.S. Jews Have Widely Differing Views on Israel," Pew Research Center (2021): <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/05/21/u-s-jews-have-widely-differing-views-on-israel/>

"Interactive: How do you compare with Jewish Americans in 2020?" Pew Research Center (2021): <https://www.pewresearch.org/interactives/interactive-how-do-you-compare-with-jewish-americans-in-2020/>

"Jewish Americans in 2020," Pew Research Center (2021): https://www.pewresearch.org/religion/wp-content/uploads/sites/7/2021/05/PF_05.11.21_Jewish.Americans.pdf

שיעור 3 - מבנה ובעיות היסוד של מערכת החינוך היהודית-אמריקנית
Besser Mordechai, *A Census of Jewish Day Schools in the United States 2018-2019*, Jerusalem: Avi-Chai Foundation (2020).

קטעי עיתונות:

יוקד צח, "זהות יהודית, בחסות הדוד סם: תלמידי בית ספר ציבורי בארה"ב ילמדו עברית", הארץ, 15/02/2019: <https://www.haaretz.co.il/news/world/america/2019-02-15/ty-article/.premium/0000017f-e14a-df7c-a5ff-e37adbbb0000>

רופא יואב, "עולים כיתה: מארה"ב לישראל - למען חינוך יהודי", ynet, 20/07/2011: <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4096637,00.html>

שיעור 4 - ישראל ויהודי אמריקה: ההיבט החינוכי
בן-גוריון דוד, "יהדות אמריקה ומדינת ישראל: בכינוס ציוני ארצות-הברית, ניו-יורק (19 במאי 1951)", בתוך: חזון ודרך, תל-אביב: מפא"י (1953), 150-160.
פוקס שלמה (סימור), החינוך היהודי: האם הוא סכר בפני התבוללות, ירושלים: האוניברסיטה העברית (תשמ"א), 9-20.

שיעור 5 - תרבות ישראלית ותרבות יהודית באמריקה
Katz Emily Alice, *Bringing Zion Home: Israel in American Jewish Culture, 1948-1967*, Albany: State University of New-York Press (2015), 137-147.
Rader Mark, "Moshe Dayan: Israel's No. 1 Hero (in America)," *Israeli History* 37

(2019), 21-59.

שיעור 6+7 - חינוך יהודי ו- Education Israel
אטיאס שלומית, "לא רק ישראל", דעות 78 (2017)
קרסנר ג'ונתן, "מולדת ותפוצה בספרי הלימוד היהודים-אמריקנים, 1928-1948", בתוך: עופר שיף
(עורך), מולדות בגולה: תפיסות של שייכות וזרות בתפוצה היהודית, שדה בוקר: מכון בן-גוריון (2015),
227-278.

Horowitz Bethamie, *Defining Israel Education*, Northbrook: iCenter (2012)
Isaacs Alick, "Israel Education: Purposes and Practices," in: Helena Miller & others,
International Handbook of Jewish Education, Vol I, 477-496.

שיעור 8+9 - ישראל בנושא לימוד בבתי-ספר יהודיים
צפייה בהרצאה *the View Children How Understanding a of Lens the Through*
- זכאי סיון של *Israeli-Palestinian Conflict*
<https://www.brandeis.edu/mandel/events/past/zakai-workshop/index.html>
שיף אלון, "ישראל בנושא לימוד בבתי הספר היהודיים בארה"ב", בתוך: החינוך היהודי בתפוצות,
ירושלים: ההסתדרות הציונית העולמית (1971), 21-33.

Pomson Alex & others, *Hearts and Minds: Israel in North American Jewish Day
Schools*, Jerusalem: Avi-Chai Foundation (2014).
Zakai Sivan & Tobin-Cohen Hannah, "American Jewish Children's Thoughts and
Feelings About the Jewish State: Laying the Groundwork for a Developmental
Approach to Israel Education," *Contemporary Jewry* 36 (2016), 31-54.

שיעור 10+11 - "תגלית" ותיירות חינוכית לישראל
Shaul Kelner, *Tours That Bind: Diaspora, Pilgrimage, and Israeli Birthright Tourism*,
New-York: New-York University Press (2010).
Ezrachi Elan, "Educational Travel to Israel in the Era of Globalization," *Jewish
Education* 81.2 (2015), 212-225.

שיעור 12+13 - ישראל בקמפוס - בין תועמלנות לשדה אקדמי
Bard Mitchell, "Israel Studies in the United States: A Growth Industry," *Israelis* 8
(2017), 219-223.
Klieman Aharon, "Israel Studies, Intersectonality, and the Changing American
College Scene," in: Carsten Schapkow & Klaus Hold, *Jewish Studies and Isarel
Studies in the Twenty First Century: Intersections and Prospects*, Lanham:
Lexington, 133-156.
Sucharov Mira, *Borders and Belonging: A Memoir*, London: Palgrave Macmillan.

חומר לקריאה נוספת:

מלאך גלעד ואטינגר יאיר, תורה ודעת: חינוך חרדי לבנים בארצות-הברית (מחקר מדיניות 163),
ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה (2021)
וקסמן חיים, "אחד העם יכול לחייך: ישראל כמרכז רוחני לקהילה היהודית-אמריקנית", בתוך: אליעזר
בן-רפאל ואחרים (עורכים), היהודים בהווה: כינוס ופיזור, ירושלים: יד יצחק בן-צבי (2009), 394-405.

טרנר יוסי, היחס לציון ולתפוצות במחשבה היהודית של המאה ה-20, בני-ברק: הקיבוץ המאוחד (2014).

רוזנק אבינועם, "נישואי תערובת: יהדות ארצות הברית כאתגר תיאולוגי", דעות 78 (2017).

Ausubel Jacob & others, "Denominational Switching Among U.S. Jews: Reform Judaism Has Gained, Conservative Judaism Has Lost," Pew Research Center (2021): <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/06/22/denominational-switching-among-u-s-jews-reform-judaism-has-gained-conservative-judaism-has-lost/>

Bunin-Benor Sarah & others, *Hebrew Infusion: Language and Community at American Summer Camps*, New-Brunswick: Rutgers University Press (2020).

Copeland Scott, "Israel Travel Education," in: Helena Miller & others, *International Handbook of Jewish Education*, Vol I, 497-513.

Diamant Jeff, "How Younger U.S. Jews Are Similar To - And Different From - Older U.S. Jews," Pew Research Center (2021): <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/06/08/how-younger-u-s-jews-are-similar-to-and-different-from-older-u-s-jews/>

Diamant Jeff, "Jews in U.S. are Far Less Religious Than Christians and Americans Overall, At Least by Traditional Measures," Pew Research Center (2021): <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/05/13/jews-in-u-s-are-far-less-religious-than-christians-and-americans-overall-at-least-by-traditional-measures/>

Nevo Nava, "Hebrew Language in Israel and the Diaspora: Hebrew in Diaspora Jewish Education," in: Helena Miller & others, *International Handbook of Jewish Education*, Vol I, 428-434.

Schiff Alvin Irwin, *The Jewish Day School in America*, New-York: The Jewish Education Committee (1968).

Zakai Sivan, "It Makes Me Feel Many Different Things: A Child's Relationships to Israel over Time," *Jewish Education*, 87.2 (2021), 120-143.

Zakai Sivan, "Values in Tension: Israel Education at a U.S. Jewish Day School," *Jewish Education*, 77.3 (2011), 239-265,

"A Portrait of American Orthodox Jews," Pew Research Center (2015): <https://www.pewresearch.org/religion/wp-content/uploads/sites/7/2015/08/Orthodox-Jews-08-24-PDF-for-web.pdf>

State Regulation of Private Schools, Washington D.C.: U.S. Department of Education (2009).

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 10 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 90 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

ההערכה בקורס מבוססת על פרויקט מחקר (כתיבת דף עמדה (paper policy)).
חלק מהראיונות המשולבים בקורס עשויים להתקיים באנגלית ובאמצעות הזום.
השתתפות אקטיבית היא חיונית להצלחה בקורס.